

Nr 756

Av herr **Palm m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 182, med förslag till lag om tillsättning av fluor till vattenledningsvatten.

(Lika lydande med motion nr 911 i Andra kammaren)

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 182 med förslag till lag om tillsättning av fluor till vattenledningsvatten får vi anföra följande.

Vi inser till fullo angelägenheten av att hejda och tränga tillbaka den i vårt land alltför spridda tandrötan eller tandkaries. Genom vetenskapens utveckling och utförda försök synes det tydligt ha framgått att fluor kan utnyttjas som ett verksamt medel i kampen mot denna folksjukdom. Det är därmed dock icke sagt, att man i dagens läge bör ge sanktion åt en artificiell tillsättning av fluor till dricksvattnet. Man måste nämligen också ta hänsyn till de hälsorisker som kan vara förenade med denna methods användning. Den 7 december 1961 uttalade regeringsrätten i besvärssärende angående då pågående fluoridering av dricksvattnet inom vissa delar av Norrköping, att det inte kunde uteslutas att ifrågavarande fluoridering kunde ur hälsosynpunkt medföra risker eller olägenheter för dem som var hänvisade till att använda det sålunda behandlade vattnet. Genom det sätt, på vilket det med fluor tillsatta vattnet tillhandahölls, blev vidare möjligheten att undvika användningen av sådant vatten betagen dem som så önskade. På grund därav fann regeringsrätten ett sådant missförhållande föreligga som avses i 3 § hälsovårdsstadgan.

Genom nämnda utslag måste fluorideringen i Norrköping upphöra, vilket dock omedelbart föranledde en dispensansökan från hälsovårdsnämnden i Norrköping avseende tillåtelse att under ytterligare fem år i vetenskapligt syfte tillsätta fluor till viss del av stadens vattenledningsvatten. Det är närmast denna ansökan jämte vad som vid remissbehandlingen av densamma framkommit som föranlett departementschefen att förorda att möjligheter nu öppnas att tillåta vattenfluoridering i vårt land. Departementschefen har anfört att de flesta experter, som tidigare hyst farhågor mot vattenfluoridering, nu frångått sina betänkligheter. Härvid bör emellertid märkas, att åtskilliga av de remissinstanser, som så ändrat uppfattning, särskilt framhållit, att det i norrköpingsfallet var fråga om en särskilt viktig och angelägen vetenskaplig försöksverksamhet, men att man med nämnda positiva ställningstagande kan tolka det så att de inte frångått sina tidigare be-

tänkligheter mot ett generellt medgivande till vattenfluoridering. Avstyrkanden föreligger sålunda i yttranden från karolinska institutets lärarkollegium, flera länsstyrelser, statens institut för folkhälsan, Svenska kommunaltekniska föreningen m. fl. *Karolinska institutets lärarkollegium* har sagt sig kunna tillstyrka *undantag* beträffande verksamheten i Norrköping med tanke på de otvivelaktigt mycket ringa hälsorisker av en fluoridering sådan den genomföres i Norrköping och med hänsyn till de erfarenheter som kan vinnas av en fortsatt försöksverksamhet. Vidare har statens medicinska forskningsråd i ett av bl. a. professorerna *H. Theorell* och *J. G. Waldenström* utformat yttrande anfört att negativa erfarenheter av verksamheten i Norrköping saknas, varför verksamheten (där) anses kunna fortsättas.

Enligt vad som är oss bekant har beträffande fluorens allmänmedicinska verkningar inga andra åtgärder i Norrköping vidtagits, än att man uppmanat stadens läkare, särskilt skolläkarna, att hålla ögonen öppna för skador, som kan tänkas ha med fluorideringen att göra och att inga sådana skador kunnat påvisas. Dock har de vid fluoridering uppkommande fluorfläckarna i några fall iakttagits.

Fluor är ett för organismen i hög grad giftigt ämne. För att få effekt mot karies måste man ge fluor i mängder som står på gränsen till kronisk förgiftning. En halt av 1 ppm (1 mg. per lit.) anses nödvändig för att få effekt mot karies. Redan en halt av 2 ppm har konstaterats ge skadliga verkningar. Givetvis kan man lätt komma upp i riskzonen om vattenbehovet är ökat (ex. människor med tungt arbete, njur- och diabetespatienter) eller vid fel i de tekniska anordningarna. Ingen av de medicinska instanser, som behandlat frågan om vattenfluoridering, har kunnat garantera dess oskadlighet. Den största risken anses på vetenskapligt håll ligga i att fluoren vid långtidsmedicinering successivt upplagras i ökade mängder i skelettet, där den främst kan orsaka ryggsmärtor, stelhet och ev. invalidisering. Det saknas ännu tillräcklig erfarenhet över omfattningen av dessa skadliga verkningar hos människor som intagit fluoriderat vatten under hela eller större delen av sitt liv. Observationstiden i Norrköping måste i detta hänseende betraktas såsom alltför kort.

Liknande betänkligheter synes vara främsta orsaken till att vattenfluoridering hittills med smärre undantag icke införts i de europeiska länderna.

I detta läge anser vi tillräckliga skäl för en lagstiftning möjliggörande fluoridering av dricksvattnet på basis av kommunala beslut inte föreligga. Med denna inställning har vi givetvis inte velat motsätta oss ett fortsättande av de lokala tandbehandlingar med fluorföreningar, vilka under flera år prövats med gott resultat på olika platser i landet.

Med åberopande av vad ovan anförts får vi hemställa,

dels att riksdagen måtte avslå det i propositionen fram-

lagda förslaget att medgiva landets samtliga kommuner rätt till fluoridering av dricksvatten,
dels att riksdagen dock må besluta medgiva rätt för Norrköpings stad att fortsätta sin försöksverksamhet med fluoridering av dricksvatten.

Stockholm den 26 oktober 1962

Sture Palm

Lisa Mattsson

Tage Johansson